

Kyzym, M. O. et al. "Kontseptualni aspekty ta pryntsyipy formuvannya konkurentnykh rynkiv teploenerhii" [Conceptual Aspects and Principles of Formation of Competitive Heat Energy Markets]. *Biznes Inform*, no. 3 (2024): 204-215.
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-3-204-215>

"Palyginamosios silumos gamybos sanaudos". *Balt-pool*. 2023. https://e.baltpool.eu/heat/?lang=ru&ti=3868704&bp=h_comp_prices

Spitalny, L., Myrziuk, J. M. A., and Mehlhorn, T. "Estimation of the economic addressable market of micro-CHP and heat pumps based on the status of the residen-

tial building sector in Germany". *Applied Thermal Engineering*, vol. 71, no. 2 (2014): 838-846.
DOI: <https://doi.org/10.1016/j.applthermaleng.2013.12.027>

Tang, M. et al. "Electricity market bidding strategy for combined heat and power unit considering cooperation of heat demand control". *2021 3rd Asia Energy and Electrical Engineering Symposium (AEEES)*. IEEE, 2021. 1042-1048.
DOI: <https://doi.org/10.1109/AEEES51875.2021.9403089>

Teplozabezpechennia velykykh mist Ukrainy: potochnyi stan i napriamy modernizatsii [Heat Supply of Large Cities of Ukraine: Current State and Directions of Modernization]. Kharkiv: FOP Liburkina L. M., 2021.

УДК 338.22.021.1
JEL: L52; O10; O14; O20
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-4-128-137>

ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ЗАСАД СТРАТЕГІЇ НЕОІНДУСТРІАЛІЗАЦІЇ ГАЛУЗЕЙ ПРОМИСЛОВОСТІ

©2024 САЧЕНКО А. О.

УДК 338.22.021.1
JEL: L52; O10; O14; O20

Саченко А. О. Формування концептуальних засад стратегії неоіндустріалізації галузей промисловості

Метою статті є формування концептуальних засад стратегування розвитку галузей промисловості за неоіндустріалізації із застосуванням методології ідентифікації стратегічних цілей, завдань та заходів та врахуванням системи факторів і умов інституціонального та організаційно-економічного середовища. У статті констатовано, що критеріями досягнення цільових орієнтирів неоіндустріалізації є глибинні структурні зміни та інституційні реформи у промисловому секторі економіки. Виокремлено послідовність формування та завдання стратегії неоіндустріалізації. Окреслено методологію ідентифікації стратегічних цілей, завдань та заходів стратегії неоіндустріалізації галузей промисловості. При аналізі праць дослідників встановлено, що структура стратегії неоіндустріалізації переважно стандартизована та включає такі елементи, як мету та вихідні умови, проблеми та перешкоди, завдання та стратегічні цілі, принципи, заходи та механізми реалізації, організаційне та фінансово-ресурсне забезпечення, очікувані результати, методичне забезпечення моніторингу та контролю, а також завершальну частину. Зазначено систему факторів, умов інституціонального та організаційно-економічного середовища стратегії неоіндустріалізації галузей промисловості. Встановлено, що під час формування сукупності інституційних, організаційних, економічних, суспільно-психологічних та інших механізмів й обрання інструментарію реалізації стратегії неоіндустріалізації необхідно застосовувати комплексний підхід, орієнтований не стільки на певну функціонально-структурну спеціалізацію, як на досягнення мети та стратегічних цілей політики в цій сфері. Такими цілями є: становлення та зростання нових стратегічно-прогресивних галузей промисловості та реального сектора економіки загалом на основі високотехнологічних виробництв, нано- і біотехнологій, нових енергетичних ресурсів, автоматизації та диджиталізації бізнес-процесів, імплементації робототехніки у виробничо-господарські процеси (поширення smart-виробництв).

Ключові слова: неоіндустріалізація, стратегування, економічний розвиток, економічне зростання, стратегія неоіндустріалізації, розвиток промисловості.

Рис.: 3. Бібл.: 20.

Саченко Андрій Олегович – аспірант, асистент кафедри економічної кібернетики, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (просп. Берестейський, 37, Київ, 03056, Україна)

E-mail: Sachenko.Andrii@ill.kpi.ua

ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-1861-8064>

UDC 338.22.021.1
JEL: L52; O10; O14; O20

Sachenko A. O. Formation of the Conceptual Foundations of the Strategy of Neo-Industrialization of Industries

The aim of the article is to form the conceptual foundations of strategizing the development of industries under neo-industrialization with the application of the methodology for identifying strategic goals, objectives and measures and taking into account the system of factors and conditions of the institutional, organizational, and economic environment. The article confirms that the criteria for achieving the targets of neo-industrialization are deep structural changes and institutional reforms in the industrial sector of the economy. The sequence of formation along with the tasks of the strategy of neo-industrialization are allocated. The methodology for identifying the strategic goals, objectives and measures of the strategy of neo-industrialization of various industries is outlined. When analyzing the researchers' works, it is found that the structure of the neo-industrialization strategy is predominantly standardized and includes such elements as the aim and initial conditions, problems and obstacles, objectives and strategic goals, principles, measures and mechanisms of implementation, organizational, financial and resource support, expected results, methodological support for monitoring and control, as well as the final part. The system of factors, conditions of the institutional and organizational-economic environment of the strategy of neo-industrialization of industries is specified. It is determined that during the formation of an aggregate of institutional, organizational, economic, socio-psychological and other mechanisms and the selection of instruments for

implementing the strategy of neo-industrialization, it is necessary to apply an integrated approach, focused not so much on a certain functional and structural specialization as on achieving the aim and strategic goals of policy in this area. Such goals are: the formation and growth of new strategically progressive industries and of the real sector of the economy as a whole on the basis of high-tech industries, nano- and biotechnologies, new energy resources, automation and digitalization of business processes, the implementation of robotics in production and economic processes (the spread of smart industries).

Keywords: neo-industrialization, strategizing, economic development, economic growth, neo-industrialization strategy, industrial development.

Fig.: 3. **Bibl.:** 20.

Sachenko Andrii O. – Postgraduate student, Assistant of the Department of Economic Cybernetics, National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute» (37 Beresteyskyi Ave., Kyiv, 03056, Ukraine)

E-mail: Sachenko.Andrii@iit.kpi.ua

ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-1861-8064>

Курс на неоіндустріалізацію означає слідування прогресивним трендам та орієнтацію національної економіки на високу конкурентоспроможність і вихід на провідні позиції за структурними змінами та темпами економічного зростання. Однак реалізація такої амбітної мети – процес, який має свій часовий лаг (пов'язаний з акумулюванням ресурсів, створенням відповідних економіко-правових умов та середовища, здійсненням низки реформ та ін.), достатньо складний (з огляду на задіяння великої кількості факторів, налагодження системи вертикально-горизонтальних міжгалузевих і міжсекторальних зв'язків і відносин), у дечому еволюційний та екзистенційний, отже, потребує свого ретельного планування. До того ж, стратегічного, що означатиме формування візії (а, відповідно, й засобів та їх ресурсного забезпечення) не тільки до моменту «запуску» економіки неоіндустріального типу, а й навіть на всю траєкторію, включно з підготовкою до переходу на наступні технологічні уклади, збереженням лідерських позицій та вагомим внеском у глобальний розвиток і прогрес.

Тільки таким чином буде пройдено весь шлях до досягнення генеральної мети і стратегічних цілей неоіндустріалізації. Зазначене означає здійснення стратегування, або, іншими словами, стратегічного планування державної політики розвитку галузей промисловості (як локомотивів поступу) на неоіндустріальних засадах.

Аналіз останніх публікацій підтверджує широту наукових досліджень у сфері стратегування розвитку промисловості. Так, Я. Жаліло узагальнює та визначає теоретико-методологічні засади публічного стратегування та чинники реалізації стратегії [1, с. 26–95]. Г. Колодко, своєю чергою, вказує на важливість усвідомлення вірних цілей стратегування [2, с. 2], тоді як Д. Норт увів в науковий обіг елементи та аспекти інституційного середовища, що перебувають у фокусі цільових орієнтирів і безпосередньо стратегії як документа та її положень як концепту державного регулювання у відповідній царині, де інститути були покликані структурувати економічні, соціальні та політичні відносини (взаємодію) [3, с. 21–50].

У дослідженні [4] зроблено, на наш погляд, критично важливий висновок в частині значущості інститутів та інституційного середовища, яке вони формують, де саме інститути обумовлюють раціональну (з погляду сталого розвитку держави, її територій, населення) поведінку економічних агентів у середовищі, яке апіорі ірраціональне через те, що різні суб'єкти мають різні, часто абсолютно не узгоджені між собою, економічні, політичні та інші інтереси.

Т. Литвиненко, своєю чергою, виокремила завдання, які постають перед державою під час упровадження стратегії неоіндустріалізації, вказавши на те, що неоіндустріалізація має поглибити й охопити повною мірою всі галузі реального сектора національної економіки, проте водночас і такі сфери, як освіта та наука, інформація та комунікації, сфера послуг, а зміни в промисловості активують зрушення й у інших видах діяльності, у матеріальній і нематеріальній сферах [5, с. 121].

О. Прогнімак [6, с. 24] і В. Вишневський [7, с. 36–37] вказали на розлогість механізмів та інструментів державної політики неоіндустріалізації, зазначаючи, що відповідно до механізмів підбирається система економічних та інших інструментів, які орієнтовані на структурно-технологічні зміни, активне широкомасштабне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, залучення та впровадження інновацій та технологій найвищих технологічних укладів, проте головним імперативом державної політики завжди виступає інституціональне середовище з повним спектром інститутів привабливого бізнес-середовища та стимулювання інноваційно-технологічної діяльності.

Доповнюючи попередніх дослідників, В. Новицький [8] наголошує на тому, що досягнення високого рівня інноваційно-технологічного зростання, що відповідає неоіндустріальному типу, можливе за державної політики зорієнтованості на масштабування та зростання ролі виробництва зі застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій та комп'ютерно-інтегрованих систем, а також з раціональним поєднанням принципів ринкового саморегулювання та економічними механізмами.

Отже, метою статті є формування концептуальних засад стратегування розвитку галузей промисловості за неоіндустріалізації із застосуванням методології ідентифікації стратегічних цілей, завдань і заходів та урахуванням системи факторів і умов інституціонального та організаційно-економічного середовища.

Стратегічне планування являє собою довгострокове проектування на основі постановки та досягнення проміжних цілей; цей метод застосовується під час окреслення державної політики коли:

- ✦ *по-перше*, передбачається докорінна зміна ситуації, яка склалася;
- ✦ *по-друге*, необхідно здійснити «бліцкриг» у певній сфері, а не поступово еволюціонувати;
- ✦ *по-третє*, потребуються системні реформи, реалізувати які в межах одного етапу об'єктивно неможливо й обставини потребують кількох ітерацій системних зрушень (а, отже, досягнення проміжних цілей, коли реалізація однієї створює можливості для втілення в життя наступної);
- ✦ *по-четверте*, визначається кілька альтернатив, оскільки становище в процесі впровадження державної політики може змінюватися, можливі нові виклики, що потребуватиме диференціації тактики;
- ✦ *по-п'яте*, важливо визначити не тільки стратегічні орієнтири, яких планується досягти, але й механізми та засоби контролю перебігу відповідних процесів.

Саме на базі стратегії стає можливим поєднувати й узгоджувати різні складові економічні політики, взаємодію низки секторів економіки між собою, вплив зростання одних галузей чи сфер на інші, планувати вирішення системних проблем тощо.

Погоджуючись з унікальністю функцій і завдань, які реалізуються зі застосуванням стратегічного менеджменту, додамо, що визначальними аспектами розробки та надалі реалізації стратегії неоіндустріалізації (як і в інших стратегічно-системних сферах) є такі:

- а) *засадничі положення* формування стратегії;
- б) *структура* елементів стратегії;
- в) *механізми та інструментарій реалізації* стратегії.

Формування інституційного середовища (та врахування цього аспекту в процесі розробки, а в подальшому – реалізації стратегії неоіндустріалізації) є одним із провідних чинників, покликаних раціоналізувати та спрямувати економічну поведінку промислових підприємств (а також організацій

сфер науки, освіти, венчурних інвесторів, елементів інноваційної інфраструктури тощо) у вектор залучення та впровадження передових технологічних інновацій заради подолання технологічного відставання від економік країн-лідерів за темпами інноваційно-технологічного розвитку, відмови від сировинної орієнтації виробництва та експорту, активізації високотехнологічних секторів промисловості, формування конкурентних переваг стратегічних підприємств у пріоритетних галузях промисловості, становлення та зміцнення потенціалу підприємств – технологічних лідерів, розширення масштабів і практик технологічної кооперації.

У наукових дослідженнях, присвячених проблематиці стратегування державної політики, розглянутих вище, визначаються й інші концептуально-засадничі елементи як самого процесу стратегічного планування, так і стратегії як документа. Проте, за будь-якого підходу, стратегія містить мету, стратегічні цілі (пріоритети), завдання, методи, інструменти та заходи реалізації, візію структури, обсягів та джерел формування ресурсного забезпечення, які ранжовані відповідно до алгоритму стратегування. Стосовно обраного предмета дослідження зазначені та інші аспекти в частині характеру, напрямів нарощення та подальшого ефективного використання потенціалу, концептуальної послідовності формування, а також цілей і завдань неоіндустріалізації національної промисловості та економіки загалом набувають такої конфігурації (рис. 1).

У багатьох дослідженнях, що вивчають економічне стратегування, дискурс точиться навколо ефективності стратегічного планування, і це справді достатньо важливий аспект, адже не завжди політика держави ефективна. Зазвичай критерієм ефективності служить досягнення мети та цілей регулювання. Проте не завжди враховується час, масштаби залучених ресурсів, досягнення всього спектра стратегічних пріоритетів, можливі побічні наслідки, ефекти, і це суперечить принципам сталого та збалансованого функціонування національної та регіональних економік, суспільства тощо.

Крім того, ефективність – це про співвідношення отриманого ефекту та понесених витрат, однак як витрати, так і ефекти можуть мати не тільки кількісну, але й якісну оцінку (яку складно визначити), складатися не тільки з економічної, але й із соціальної, політичної, екологічної, демографічної, культурної та інших компонент.

Отже, ефективність стратегування – дійсно важливий аспект, що в тому числі виходить за межі коефіцієнта ресурсовіддачі, коли потрібно врахувати якість самої стратегії, раціональність ви-

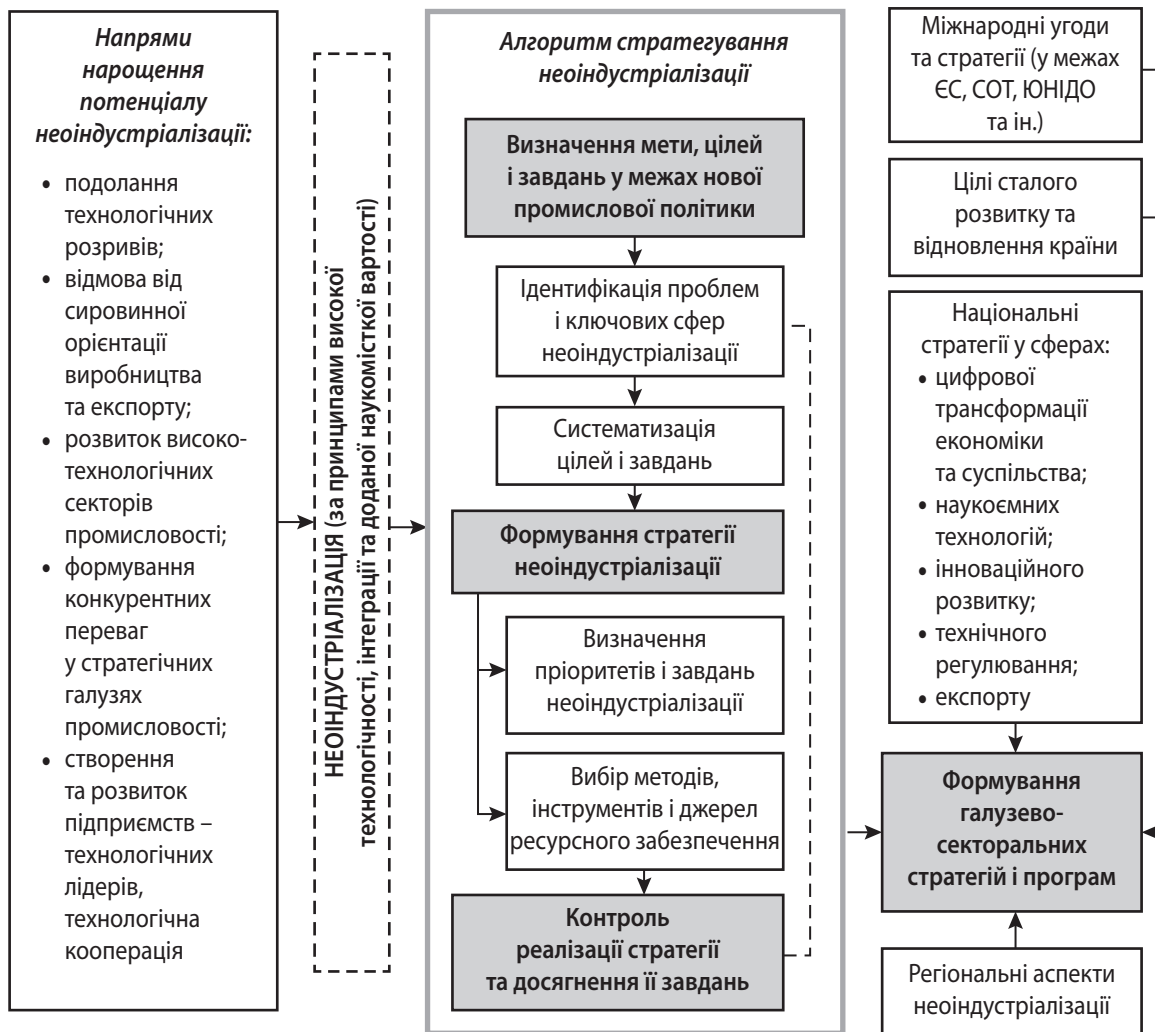

Рис. 1. Послідовність формування та завдання стратегії неоіндустріалізації

Джерело: авторська розробка.

трат на її розробку, консолідованість суспільних та експертно-фахових рішень під час напрацювання положень і ухвалення рішень, дієздатність влади, її спроможність реалізувати стратегію на практиці, вплив форс-мажорних чинників і обставин та багато іншого.

Саме тому під час стратегічного планування потрібно використовувати його невід’ємний інструмент, покликаний згладити суперечності й об’єднати більшість критеріїв та аспектів ефективності. Йдеться про принципи як стратегування, так і побудови стратегії. Як зазначалося вище, принципи мають особливо важливу місію в процесі розробки стратегії, коли їх урахування дозволяє уникнути помилок і прорахунків, а також дає можливість визначити найбільш оптимальну структуру та систему положень цього документа.

Розглядаючи постулати дослідників у сфері стратегічного менеджменту, варто зазначити, що найбільше звертається увага на такі принципи, як адекватність (відповідність положень страте-

гії ресурсному забезпеченню країни), можливість реалізації планів, слушність [9, с. 904]. В. Тертичка, своєю чергою, веде мову про такі принципи, як ресурсозабезпечення, інституційно-організаційна визначеність, прийнятність з позиції суб’єкта та об’єкта управління, спроможність реалізації, дієздатність, адаптованість, еластичність [10, с. 181].

Як можемо констатувати, спільною ознакою визначених принципів є їх практична зорієнтованість, або, іншими словами, – націленість на здатність реалізувати стратегічний план. Тоді як поза увагою залишилася якість підготовки та розробки стратегії, що не менш важливо, адже прорахунки на цьому етапі ставлять під сумнів не тільки ефективність державної політики, але й коректність визначення цілей і завдань тощо. Саме тому слушним видається склад принципів, визначених у [11, р. 12–22], які стосуються коректності та чіткості у формулюванні стратегічних цілей і завдань, ініціативності групи розробників, кон-

центрації, повноти залучення та ефективності використання ресурсного забезпечення, гнучкості та маневреності під час планування, скоординованості дій та відповідальності за досягнення цільових орієнтирів, захищеності національних інтересів.

З-поміж перелічених одним із провідних вважаємо саме аспект захищеності та реалізації інтересів держави, коли такий підхід дозволяє здійснювати перевірку стратегічних рішень і заходів у межах стратегії на їх відповідність засадничим положенням і принципам гарантування економічної безпеки держави та її стратегічних секторів/галузей економіки в ході еволюції та зростання. Окрім того, варто визнати, що принцип відповідності положень стратегії неоіндустріалізації має зайняти своє чільне місце з-поміж провідних принципів державної політики в аналізованій сфері.

Якщо перейти від принципів організації процесу напрацювання стратегії до обґрунтування положень політики неоіндустріалізації галузей промисловості національного господарства, то, беззаперечно, основоположними з них є мета державної політики, її стратегічні цілі (орієнтири) та завдання, які мають бути досягнутими. Стосовно мети, то, на нашу думку, вона достатньо означена – це системний розвиток нових стратегічно-прогресивних галузей (і збільшення їх ролі, внеску та частки в загальному промисловому виробництві) на основі високотехнологічних виробництв, які вважаються на теперішній момент часу проривними та характеризуються застосуванням технологій найвищих технологічних укладів.

Проте щодо стратегічних цілей, то вони, беззаперечно, можуть і повинні різнитися залежно від цілої низки факторів і умов. Це і поточний стан прогресу та розвитку національної економіки та суспільства, і фінансово-ресурсний потенціал країни, і тип та модель системи управління в країні, і міра поширення системних девіацій (як от – тінізація економіки та корупція, офшоризація податків та витік капіталу), згуртованість нації та багато іншого.

При цьому, як зазначається у [12, с. 36], стратегічними цілями неоіндустріалізації потрібно визначити: нарощення темпів економічного розвитку, поліпшення зайнятості населення, стабілізацію національної грошової одиниці, високий рівень соціальної інклюзії та захищеності, структурні реформи та інституційні зміни.

Водночас, на нашу думку, означений склад пріоритетів надто не конкретний. Тож визначене вище методико-прикладне значення відведемо орієнтирам, пов'язаним з розвитком людського потенціалу та створенням передумов для нарощення технологічної конкурентоспроможності економі-

ки, поліпшенням інституціонального середовища та умов для техніко-технологічного, науково-дослідного, інтелектуально-кадрового та професійного зростання, досягненням структурних змін і зрушень, зокрема збільшенням частки смарт-економіки, а також інтелектуалізації бізнес-процесів [13, с. 83–84].

У дослідженні Ю. Волощук пріоритети неоіндустріалізації набувають яскраво вираженого характеру цифрової трансформації, що, на нашу думку, вірно, однак абсолютно не охоплює повного спектра завдань (як орієнтирів) неоіндустріальної модернізації галузей реального сектора національного господарства. Так, згідно з думкою науковця, стратегічними цілями неоіндустріалізації слід визначати масштабування цифровізації виробництва та обігу продукції (послуг), поглиблення інноваційно-технологічної та науково-дослідної співпраці держави, науки та бізнесу, зокрема в пріоритетних для національної економіки галузях, модернізацію внутрішнього ринку та виробництва високотехнологічної й інноваційної продукції [14, с. 23].

Втім, ми вважаємо, що значно доцільніше орієнтуватися на стратегічні цілі, визначені Н. Ситник та Ю. Шушковою, а саме – формування ресурсного забезпечення неоіндустріалізації; становлення її повноцінної інфраструктури; нарощення обсягів та вдосконалення структурних характеристик інноваційно-технологічної діяльності у промисловому секторі національного господарства; зміцнення конкурентоспроможності вітчизняної промисловості на внутрішньому та зовнішньому ринках; посилення дієздатності держави стосовно впровадження стратегічних завдань щодо перебігу процесів неоіндустріалізації [15, с. 72].

Наша позиція, по суті, дуже дотична до визначеної. Водночас ми вважаємо, що стратегічні пріоритети безпосередньо неоіндустріалізації мають тісніше корелювати з розвитком інноваційно-високотехнологічного сектора промисловості, технологічною модернізацією та нарощенням обсягів виробництва інноваційної продукції, розвитком пріоритетних галузей промисловості та суміжних видів економічної діяльності (у т. ч. шляхом створення та поширення діяльності міжгалузевих високотехнологічних кластерів), нарощенням обсягів виробництва інноваційної продукції, конкурентоспроможної як на внутрішньому, так і, передусім, на зовнішніх ринках збуту (рис. 2).

Як відомо, завдання стратегії служать, по суті, віддзеркаленням її стратегічних цілей, однак уже не з позиції планування, а стосовно практичної апробації політики. Отже, у [16, с. 121] завданнями неоіндустріалізації в економіках, які переходять до

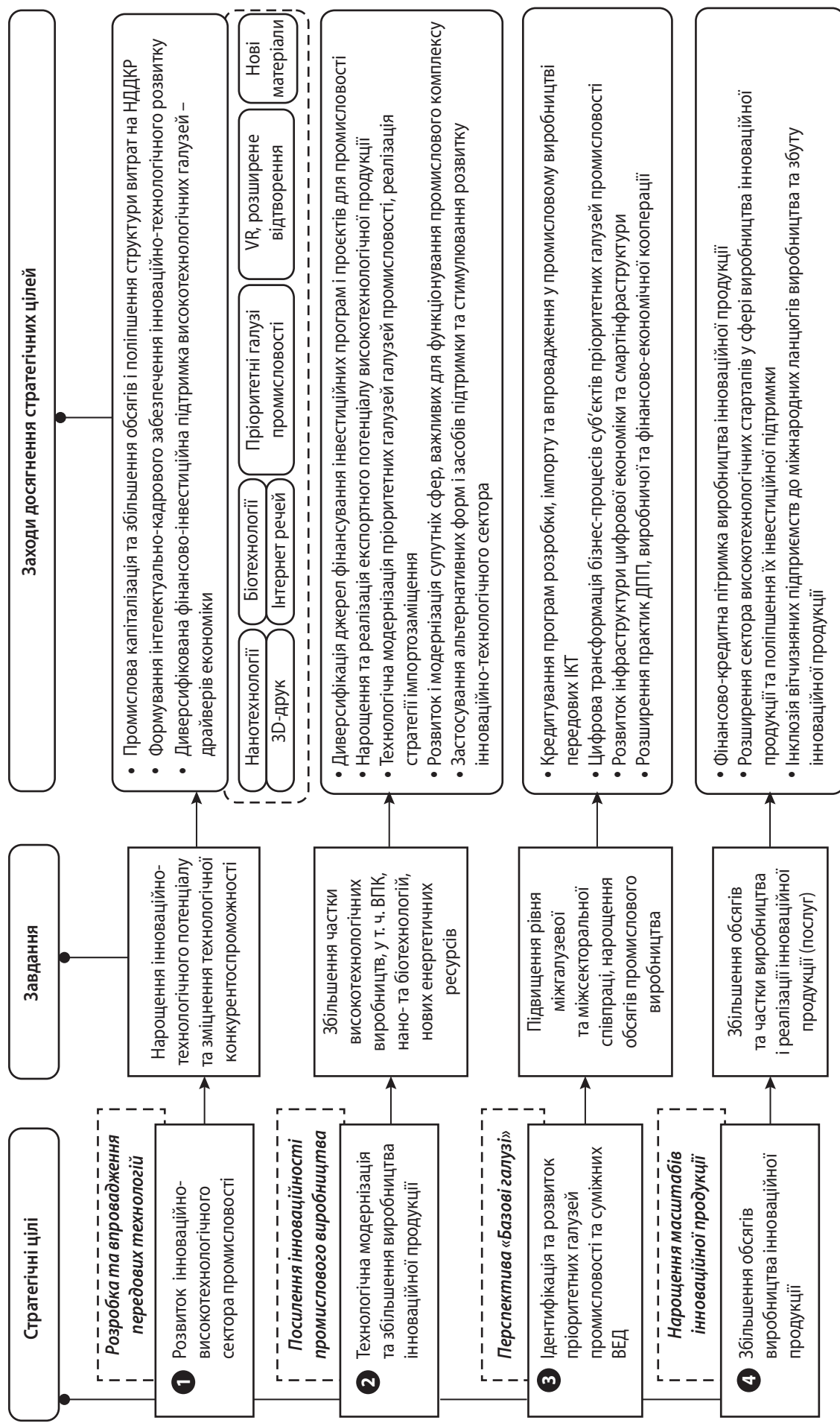

Рис. 2. Методологія ідентифікації стратегічних цілей, завдань і заходів стратегії неіндустріалізації галузей промисловості

Джерело: авторська розробка.

стадії розвитку, визначаються: активізація досліджень і розробок, збільшення чисельності НДДКР, орієнтованих на створення технологій 5–6 технологічних укладів, становлення та зростання стратегічних галузей промисловості, модернізація їх інфраструктури, збільшення чисельності ефективно функціонуючих високотехнологічних промислових кластерів, розвиток Індустрії 5.0, поліпшення інвестиційного клімату з орієнтацією на фінансування ДіР, програм розробки та впровадження передових технологій.

Наступним блоком формування етимології стратегічного планування в такій системній царині, як політика неоіндустріалізації, як уже зазначалося, є візія структури стратегії. Зауважимо, що в класиці стратегічного менеджменту базисними, а отже, невід’ємними елементами стратегії служать: 1) загальні вихідні умови формування державної політики; 2) проблеми, які потребують вирішення; 3) мета державної політики; 4) стратегічні цілі; 5) завдання державного регулювання; 6) принципи державної політики; 7) механізми реалізації; 8) заходи; 9) організаційне та фінансово-ресурсне забезпечення; 10) методичне забезпечення моніторингу та контролю; 11) завершальна частина.

Загалом ми розділяємо таку структуру стратегії, зауважуючи на цілковито закономірній специфіці щодо, наприклад, додаткового включення таких аспектів, як альтернативи державної політики, послідовність її реалізації, виклики та загрози, інструментарій протидії загрозам, особливості неоіндустріалізації в умовах європейської інтеграції країни тощо. Тож логічно, що більшість стратегій, ухвалених і таких, що реалізуються та реалізувалися в Україні, мають таку або схожу структуру.

Проаналізувавши чинні стратегії, дотичні до промислового сектора та/чи неоіндустріального поступу національної економіки [17–19], констатуємо не надто широку варіативність ідентифікації структурних компонентів стратегічних планових документів. Причому така практика характерна і для закордонних, а також міжнародних підходів, які вирізняються хіба що вищою функціональністю. Отже, ознака типовості надає більшої вагомості систематизації факторів, умов інституціонального та організаційно-економічного середовища стратегії неоіндустріалізації (рис. 3).

Таким чином, на більш-менш типову структуру стратегії як документа накладаються конкретизовані механізми та інструментарій реалізації стратегії як політики. І саме тут проявляється весь спектр специфіки державного регулювання, аби

якомога ефективніше та раціональніше, з урахуванням об’єктивних умов, які склалися, ресурсних та інших можливостей перейти від індустріального чи деіндустріального типу виробництва до промисловості, яка функціонує на засадах неоіндустріалізації.

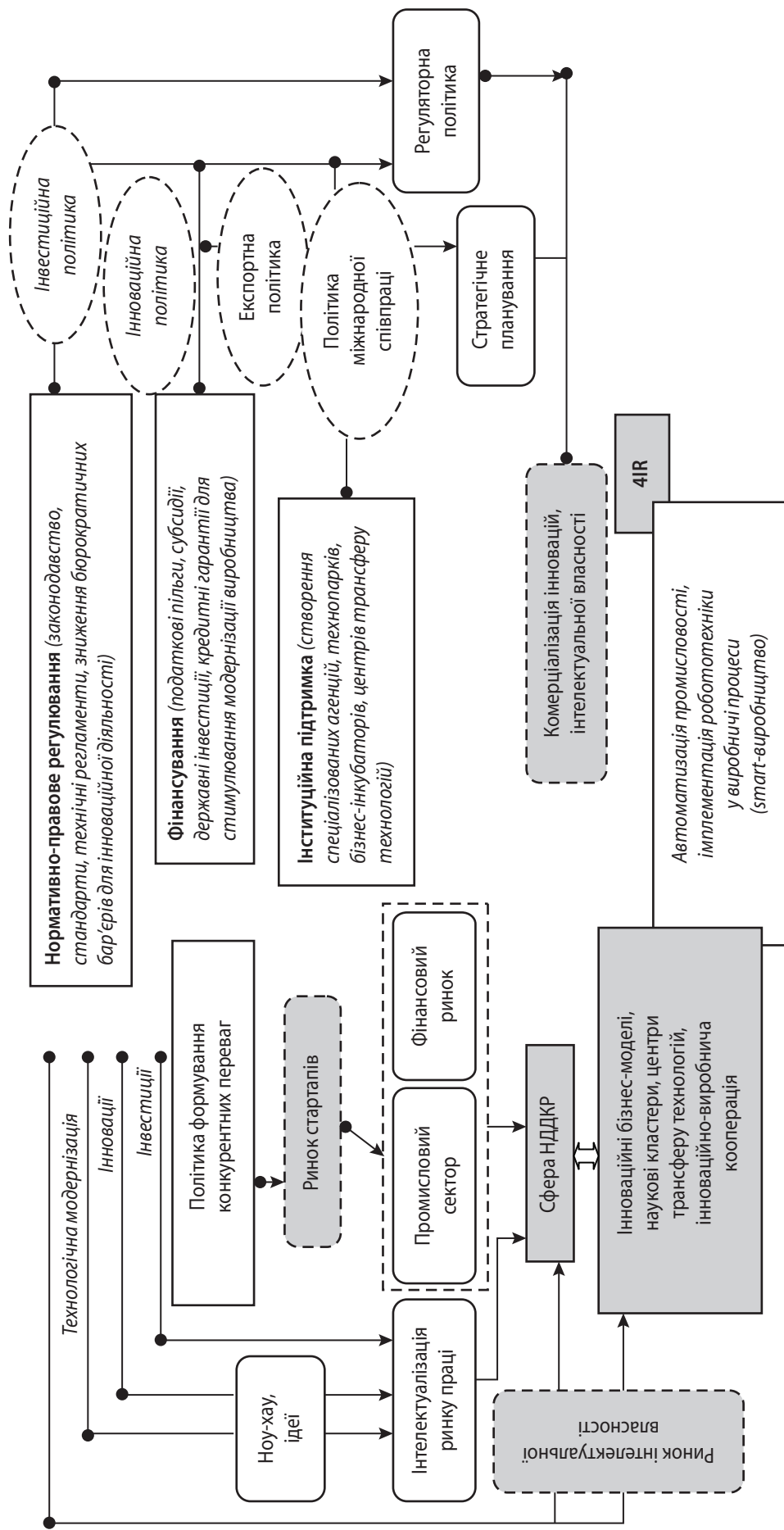
Різновекторність і багатофункціональність інструментарію державної політики забезпечення неоіндустріалізації проявляється й у тому, що це дуже амбітна та складна для досягнення мета, реалізація якої передбачає та потребує застосування всіх складових економічної політики держави – податкової, митної, грошово-кредитної, виробничої, амортизаційної, інвестиційної, інноваційної, технічної, науково-дослідної, кадрової та ін. Та й це ще не все, коли ефективними формами прискореної неоіндустріалізації стають державно-приватне партнерство, інфраструктурні проекти, розвиток смарт-інфраструктури, відкриття високотехнологічних промислових кластерів, індустріальних парків, транспортно-логістичних систем.

На комплексності та цілісності інструментарію державного регулювання промислового розвитку в перспективі досягнення пріоритетів неоіндустріалізації наголошує й Н. Ліба. Авторка переконана, що лише з таких позицій можна відносно швидко досягти реальних цілей неоіндустріалізації. Проте тут не тільки поєднання інституційних, економічних, організаційних та інших методів, але й узгодження промислової неоіндустріальної політики з програмами соціально-економічного та культурного поступу країни, її територій і громад [20, с. 107].

Ба більше, звідси можна зробити висновок не лише про координацію, а навіть про підпорядкування цілей і завдань фінансової, соціальної, виробничої, інвестиційно-інноваційної, зовнішньоекономічної політики безпосередньо промисловій неоіндустріалізації. Ми розділяємо цю думку та вважаємо, що таким чином саме неоіндустріалізація стає тим новим імперативом – генеральною стратегічною метою, візією нової моделі економічного зростання країни, а всі ресурси та можливості підпорядковуються досягненню цієї амбітної мети – місії економічного поступу та поліпшення якості життя населення країни.

ВИСНОВКИ

Системні зрушення, що в тому числі визначаються численними різнохарактерними чинниками й умовами, не можуть відбуватися стохастично, не послідовно, але потребують ретельного стратегічного планування, методологія якого передбачає врахування концептуальних процедурних положень розробки стратегії; формування архітекто-

Примітка: заливкою та пунктиром виділено ті ринки, які перебувають на етапі формування; пунктиром – види політики, які необхідно вдосконалити для отримання результативності реіндустріалізації.

Рис. 3. Система факторів, умов інституціонального та організаційно-економічного середовища стратегії неіндустріалізації галузей промисловості

Джерело: авторська розробка.

ніки, структури елементів стратегії, а також ідентифікацію механізмів та інструментарію реалізації стратегії.

Концептуальні основи формування стратегії потребують врахування та визначення характеристик таких аспектів, як: чинники реалізації, базисні завдання, особливості впровадження, аргументи дієздатності, принципи формування положень, критерії ефективності, запобіжники гарантування економічної безпеки держави та її стратегічно-пріоритетних галузей.

Механізми й інструментарій державного регулювання у сфері неоіндустріалізації галузей промисловості не мають чітко вираженої специфіки, а, навпаки, потребують системного та комплексного підходу зі застосуванням раціональної комбінаторики засобів, які у своєму поєднанні дозволяють досягти мету та реалізувати стратегічні цілі політики неоіндустріалізації. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Жаліло Я. А. Теорія та практика формування ефективної економічної стратегії держави : монографія. Київ : НІСД, 2009. 336 с.
2. Kolodko G. Economic Neoliberalism Became Almost Irrelevant. *Transition*. 1998. Vol. 9. No. 3. June.
3. Норт Д., Волліс Дж., Вайнгест Б., Насильство та суспільні порядки. Основні чинники, які вплинули на хід історії / пер. Т. Цимбал. Київ : Наш Формат, 2017. 352 с.
4. Вергун В., Вергун Л. Інституціональна економіка та кліометрія Д. Норта і Р. Фогеля. *Економіка України*. 1996. № 5. С. 78–83.
5. Литвиненко Т. М. Важливість неоіндустріалізації для сучасної України. *Інтелект-XXI*. 2019. № 6. С. 117–123. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8801/2019-6.21>
6. Прогнімак О. Д. Неоіндустріальне майбутнє України: сподівання vs перешкоди. *Вісник економічної науки України*. 2020. № 1. С. 16–26. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.1\(38\).16-26](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.1(38).16-26)
7. Вишневецький В. П. Глобальна неоіндустріалізація та її уроки для України. *Економіка України*. 2016. № 8. С. 26–43. URL: http://economyukr.org.ua/docs/EU_16_08_026_uk.pdf
8. Новицький В. Основа антикризової стратегії України – неоіндустріалізація. *Дзеркало тижня*. 21.06.2019. URL: https://zn.ua/ukr/energy_market/osnova-antikrizovoyi-strategiyi-ukrayini-neoindustrializaciya-315232_.html
9. Thompson J. L. *Strategic Management*. Thompson Learning, 2001. 1141 p.
10. Тертичка В. Державна політика. Аналіз та здійснення в Україні. Київ : Основи, 2002. 750 с.
11. Amason A. C. *Strategic Management: From Theory to Practice*. Routledge, 2010. 320 p.
12. Штань М. В. Державна політика неоіндустріалізації в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 9. С. 34–38. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/9_2017/8.pdf
13. Котов Є. В. Стратегічні пріоритети неоіндустріальної модернізації економіки аграрно-промислового регіону. *Економічний вісник Донбасу*. 2016. № 2. С. 77–86. URL: [http://www.evd-journal.org/download/2016/2\(44\)/pdf/12-Kotov.pdf](http://www.evd-journal.org/download/2016/2(44)/pdf/12-Kotov.pdf)
14. Волощук Ю. О. Стратегічні пріоритети розвитку агропромислових підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації: теорія, методологія, практика : автореф. дис. ... д-ра екон. наук. Кам'янець-Подільський, 2019. 43 с.
15. Ситник Н. С., Шушкова Ю. В. Підходи до стратегування державної політики технологічної модернізації та реіндустріалізації економіки. *Приазовський економічний вісник*. 2019. № 6. С. 67–73. DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2019-6-13>
16. Таранич А. В. Альтернативні стратегії розвитку постіндустріальних суспільств в умовах неоіндустріальної модернізації світового господарства. *Економіка і організація управління*. 2023. № 2. С. 116–129. DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2023.2.11>
17. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року» від 03.03.2021 р. № 179 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-p#n25>.
18. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами на період до 2025 року та затвердження плану заходів щодо її реалізації» № 1467-р від 17.11.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1467-2021-p#Text>
19. Проект Стратегії відновлення, сталого розвитку та цифрової трансформації малого та середнього підприємництва до 2027 року. *Дія.Бізнес*. URL: <https://business.diiia.gov.ua/cases/novini/proekt-strategii-vidnovlenna-stalogo-rozvitkuta-cifrovoi-transformacii-malogo-ta-serednogo-pidpriemnictva-na-period-do-2027-roku>
20. Ліба Н. С. Регіональна промислова політика у концепції неоіндустріалізації. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Вип. 49. С. 106–110. DOI: <https://doi.org/10.32843/bses.49-17>

REFERENCES

- Amason, A. C. *Strategic Management: From Theory to Practice*. Routledge, 2010.
- Kolodko, G. "Economic Neoliberalism Became Almost Irrelevant". *Transition*, vol. 9, no. 3. June. (1998).
- Kotov, Ye. V. "Stratehichni priorytety neoindustrialnoi modernizatsii ekonomiky ahrarno-promyslovoho rehionu" [Strategic Priorities of Neo-Industrial Modernization Economy Agro-Industrial Region].

- Ekonomichnyi visnyk Donbasu*, no. 2 (2016): 77-86. [http://www.evd-journal.org/download/2016/2\(44\)/pdf/12-Kotov.pdf](http://www.evd-journal.org/download/2016/2(44)/pdf/12-Kotov.pdf)
- [Legal Act of Ukraine] (2021). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-п#n25>
- [Legal Act of Ukraine] (2021). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1467-2021-п#Text>
- Liba, N. S. "Rehionalna promyslova polityka u kontseptsii neoindustrializatsii" [Regional Industrial Policy in the Concept of Neoindustrialization]. *Prychornomorski ekonomichni studii*, no. 49 (2020): 106-110. DOI: <https://doi.org/10.32843/bses.49-17>
- Lytvynenko, T. M. "Vazhlyvist neoindustrializatsii dlia suchasnoi Ukrainy" [Importance of Neo-Industrialization for Modern Ukraine]. *Intelekt-XXI*, no. 6 (2019): 117-123. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-8801/2019-6.21>
- Nort, D., Vollis, Dzh., and Vaingest, B. *Nasytstvo ta suspilni poriadky. Osnovni chynnyky, yaki vplynuly na khid istorii* [Violence and Social Order. The Main Factors That Influenced the Course of History]. Kyiv: Nash Format, 2017.
- Novytskyi, V. "Osnova antykrizovoi stratehii Ukrainy – neoindustrializatsiia" [The Basis of Ukraine's Anticrisis Strategy is Neo-industrialization]. *Dzerkalo tyzhnia*. June 21, 2019. https://zn.ua/ukr/energy_market/osnova-antikrizovoyi-strategiyi-ukrayini-neoindustrializaciya-315232_.html
- "Proiekt Stratehii vidnovlennia, staloho rozvytku ta tsyfrovoyi transformatsii maloho ta serednoho pidpriemnytstva do 2027 roku" [Project of the Strategy for Recovery, Sustainable Development and Digital Transformation of Small and Medium-sized Enterprises until 2027]. *Diiia.Biznes*. <https://business.diiia.gov.ua/cases/novini/proekt-strategii-vidnovlennia-stalogo-rozvitku-ta-cifrovoyi-transformacii-malogo-ta-serednogo-pidpriemnictva-na-period-do-2027-roku>
- Prohnyimak, O. D. "Neoindustrialne maibutnie Ukrainy: spodivannia vs pereshkody" [Neo-industrial Future of Ukraine: Expectations vs Obstacles]. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, no. 1 (2020): 16-26. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.1\(38\).16-26](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.1(38).16-26)
- Shtan, M. V. "Derzhavna polityka neoindustrializatsii v Ukraini" [State Policy of Neoindustrialization in Ukraine]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*. 2017. http://www.investplan.com.ua/pdf/9_2017/8.pdf
- Sytnyk, N. S., and Shushkova, Yu. V. "Pidkhody do stratehuvannia derzhavnoi polityky tekhnolohichnoi modernizatsii ta reindustrializatsii ekonomiky" [Approaches to Strategic Planning of the State Policy of Technological Modernization and Re-Industrialization of Economy]. *Pryazovskiy ekonomichnyi visnyk*, no. 6 (2019): 67-73. DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2019-6-13>
- Taranych, A. V. "Alternatyvni stratehii rozvytku postindustrialnykh suspilstv v umovakh neoindustrialnoi modernizatsii svitovoho hospodarstva" [Alternative Development Strategies of Post-Industrial Societies in the Conditions of Neo-Industrial Modernization of the World Economy]. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*, no. 2 (2023): 116-129. DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2023.2.11>
- Tertychka, V. *Derzhavna polityka. Analiz ta zdiisnennia v Ukraini* [State Policy. Analysis and Implementation in Ukraine]. Kyiv: Osnovy, 2002.
- Thompson, J. L. *Strategic Management*. Thompson Learning, 2001.
- Verhun, V., and Verhun, L. "Instytutsionalna ekonomika ta kliometriia D. Norta i R. Fohelia" [Institutional Economics and Cliometrics by D. North and R. Vogel]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 5 (1996): 78-83.
- Voloshchuk, Yu. O. "Stratehichni priorityty rozvytku ahropromyslovykh pidpriemstv v umovakh neoindustrialnoi modernizatsii: teoriia, metodolohiia, praktyka" [Strategic Priorities for the Development of Agro-industrial Enterprises in the Conditions of Neo-industrial Modernization: Theory, Methodology, Practice]: *avtoref. dys. ... d-ra ekon. nauk*, 2019.
- Vyshnevskiy, V. P. "Hlobalna neoindustrializatsiia ta yii uroky dlia Ukrainy" [Global Neoindustrialization and Its Lessons for Ukraine]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 8 (2016): 26-43. http://economyukr.org.ua/docs/EU_16_08_026_uk.pdf
- Zhalilo, Ya. A. *Teoriia ta praktyka formuvannia efektyvnoi ekonomichnoi stratehii derzhavy* [Theory and Practice of Forming an Effective Economic Strategy of the State]. Kyiv: NISD, 2009.

Науковий керівник – Іляш О. І., доктор економічних наук, професор кафедри економічної кібернетики, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»